

Lausunto

15.2.2022

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

HE 9/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettua lakia siten, että pienten yritysten sulkemiskorvausta sekä kustannustukea matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-aloille jatkettaisiin uudelle tukikaudelle. Tukikaudet koskisivat ajanjaksoa, jolloin koronaepidemian torjunnassa olivat käytössä ns. valtakunnallisen hätäjarrumekanismin mukaiset toimenpiteet.

Pienten yritysten sulkemiskorvaus koskisi yrityksiä, joiden tilat on osittain tai kokonaan määrätty tartuntatautilain 58 g §:n nojalla suljettaviksi asiakkailta 21.12.2021 – 28.2.2022 välisenä aikana. Lisäksi sulkemiskorvaus ehdotetaan laajennettavaksi myös yrityksille, joiden järjestämiseksi tarkoitettu yleisötilaisuus on kielletty tai jos yleisötilaisuuden järjestämistä on rajoitettu tavalla, joka tekee tilaisuuden järjestämisen ilmeisen mahdottomaksi. Sulkemiskorvauksen laajentaminen myös yleisötilaisuuksien rajoittamiseen on erityisen tärkeää taide- ja kulttuurialan sekä liikunta-alan kannalta. Toimialoilla yleisötilaisuuden määritelmän piiriin kuuluvan toiminnan järjestäminen on hyvin keskeisessä asemassa. Ehdotetun tukikauden aikana joillakin alueilla on ollut voimassa päätöksiä, joilla yleisötilaisuudet on kielletty kokonaan.

On kannatettavaa, että sulkemiskorvaus koskisi myös tilanteita, joissa tilaisuuden järjestäminen estyy täyskieltoa lievemman yleisötilaisuusrajoituksen vuoksi. Monissa tapauksissa yleisötilaisuuksia koskeissa rajoituspäätöksissä on asetettu esimerkiksi tilaisuuden yleisömäärälle niin alhainen yläraja, ettei tilaisuuksien järjestäminen käytännössä ole mahdollista. Ehdotettu säännös jättää tulkinnanvaraa sen suhteen, milloin tilaisuuden järjestäminen katsotaan rajoitusten vuoksi ”ilmeisen mahdottomaksi”. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että säännöksen soveltamisessa tulisi ottaa huomioon tapauskohtaiset tilaisuuden järjestämiseen liittyvät erityispiirteet kuten tilaisuuden järjestämisestä aiheutuvat muuttuvat kustannukset ja työmäärä suhteessa siihen yleisömäärään, joka tilaisuuteen olisi rajoitusmääräysten puitteissa mahdollista ottaa.

Sulkemiskorvaus koskisi vain tilaisuuden pääjärjestäjää. Alihankkijat ja muut vastaavat tilaisuuden kieltämisestä välillisesti kärsivät yritykset voisivat hakea 5 e §:n mukaista kustannustukea.

Esityksen säännöskohtaisten perusteluiden mukaan yleisötilaisuutena pidettäisiin tilaisuutta, johon osallistuisi vähintään 50 henkeä. Tällaista rajausta ei kuitenkaan sisälly ehdotettuun säännökseen.

Sulkemiskorvaus ei koskisi toiseen ajankohtaan siirrettyjä yleisötilaisuuksia. Esityksen perusteluissa ei ole avattu tarkemmin, millaisissa tilanteissa tätä rajausta voitaisiin soveltaa. Monet yleisötilaisuuksia järjestävät toimijat järjestävät tilaisuuksia säännöllisesti joko ympärivuotisesti tai tiettyjen esityskausien aikana. Tällöin voi olla tulkinnanvaraista, onko kyse tilaisuuden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

peruuttamisesta vai siirtämisestä. Tietyn esityksen siirtäminen ajankohtaan, jolloin rajoitukset eivät enää ole voimassa, merkitsee tällaisissa tapauksissa yleensä sitä, että jokin toinen esitys jää vastaavasti järjestämättä.

Ehdotuksessa tarkoitettu sulkemiskorvaus koskisi vain pienyrittäjiä. Sulkemiskorvaus suurille ja keskiuurille yrityksille edellyttää komission hyväksyntää ja tästä on valmisteilla erillinen esitys.

Sulkemiskorvauksen lisäksi esitys sisältäisi säännöksen kustannustuesta matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille sekä liiketoimintarajoitusten alaisille yrityksille. Kustannustukea voitaisiin myöntää tietyillä lain liitteessä luetelluilla toimialoilla toimiville yrityksille, joiden liiketoiminta on kärsinyt yritykseen kohdistuneista rajoituksista sekä yrityksille, jotka on kärsineet niiden keskeiseen asiakaskuntaan kohdistuneesta rajoituksesta. Lisäksi edellytyksenä olisi, että tukikauden liikevaihto on laskenut vähintään 25 prosenttia vertailukauden liikevaihdosta. Esitys mahdollistaisi kustannustuen saamisen lähtökohtaisesti melko laajasti sellaisille yrityksille, jotka ovat suoraan tai välillisesti kärsineet rajoitustoimenpiteistä.

Sulkemiskorvaus ja kustannustuki koskisivat yritys- tai yhteisömuodosta riippumatta sellaisia toimijoita, jotka harjoittavat EU:n valtiontukilainsäädännössä tarkoitettua taloudellista toimintaa. Muun kuin taloudellisen toiminnan osalta taide- ja kulttuurialan sekä liikunta-alan toimintaa tuettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta. Vuoden 2022 ensimmäisessä lisätalousarvioesityksessä on esitetty 28 miljoonan euron määrärahaa opetus- ja kulttuuriministeriöstä myönnettäviin avustuksiin taide- ja kulttuurialan toimijoille ja yhteisöille. Taiteen edistämiskeskuksen korona-apurahoihin ja –avustuksiin yksityisille henkilöille (ml. toiminimet ja yksityisyritykset) on esitetty 34,2 miljoonan euron määrärahaa. Liikunnan koronatukeen lisätalousarvioehdotuksessa on esitetty 5,5 miljoonan euron määräraha.

Hallitusneuvos

Joni Hiitola